

ספר החינוך - אגרת המחבר

אגרת המחבר:

אולי יחשב מעין בספר זה, שמחברו קבץ כל דיניו ביגיעו וטוב עיונו מדברי התנאים והאמוראים, ואלו כן היה יתחייב להיות המחבר בקי בכל פנות גמרתנו בבליית ירושלמית וספרא וספרי ותוספתא, לכן הוא היודע עצמו וחכמת מה לו, ראוי לפרסם האמת, לכל השומע קולו, ואל יעשה מלאכת השם תמימה כקשת רמיה בצדיה וערמה, כמתהדר בילדי נכרים, כחלש מזדין בשלטי הגבורים, וכשפל אנשים מתעטר בכתרי המלכים. הנה הוא קורא ממקומו, ומעיד עדות נאמנה לכל קורא בו, שרוב דברי הספר נלקטים מספרי עמודי הארץ המפרסמים במעלה ותכמה בכל הגוים הרב רבי יצחק אלפסי, והרב רבי משה בר מימון לטובה זכורים. להם משפט הבכורה, ההוד והגדלה בחבור זה. ואל החוט המשלש בחכמה בתבונה ובדעת, הרב רבי משה בר נחמן זכרונו לברכה, הוא חבר ספר נכבד מאד בחשבון המצות לבד כמה וכמה חבורים יקרים. אלה הגבורים אשר מעולם, שהוציאו רב זמנם לברר דברי חכמים לברכה זכרם, צללו במים אדירים והעלו מדברי הגמרא פנינים ביזם ויום בואנו אל בית מקדשם ואל חדר הוראתם, מצאנו שם באר מים חיים, גנות ופרדסים, גלסקאות וכלי מלת לפנינו ערוכים. אמרתי במה אתרצה לבוא לשמש לפני הגבורים, וכבר ביררו לנו הם כל הדברים, הלא בסדר תרי"ג מצות על דרך הסדרים, אולי יתעוררו יותר בהן מתוך פך הנערים, ישימו לב בהם בשבתות ובחגים, וישובו מהשתגע ברחוב הערים, לאור באור החיים, איש אל רעהו הילדים רכים, ישאלו מצות שבת זו כמה, ומלאה הארץ דעת ומזמה. והנה פרוש כל אחת נכון לפניהם, ומבלי יגיעה ימצאו דברי חפץ בסמניהם, זרע קדש יתברכו מאלקים, הם ובניהם וכל אשר להם, בכל מקומות מושבותיהם, ואני בכלל הברכה עמהם:

וּמִשְׁבִּיעַ אֲנִי בְּשֵׁם הַמִּיחָד לְכֹל מַעֲתִיקוֹ שְׂיִכְתֹּב אֶגְרָת זוֹ בְּרֵאשׁוֹ, וְהַחַיִּים
וְהַשְּׁלוֹם יִהְיוּ אִתּוֹ, לְמַעַן יִתְּנוּ הַכֹּל הוֹדוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ לְיִוְלָדוֹ וּלְהוֹרָתוֹ. וְהַמִּתְקַן בּוֹ
כָּל שְׂגִיאַת אַחַר הָעֵיוֹן הַמְּכֻוֹן מֵאֵל שְׂדֵי תְהִיָּה שְׁלֵמָה מִשְׁכַּרְתּוֹ. וְשְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל
אָמֵן :

יֵשׁ מִצּוֹת הַנוֹהֲגוֹת בְּזִמְנֵי הַזֶּה, וְהֵם בֵּין כָּלֵם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְתִשְׁעָה.
וַיֵּשׁ מֵאֲלוֹ הַנוֹהֲגוֹת שְׁלֵא יִתְחַיֵּב בְּהֵן הָאָדָם, כִּי אִם בְּסִבָּה, וּפְעָמִים שְׁלֵא תִבּוֹא
הַסִּבָּה לוֹ לְאָדָם בְּכָל יָמָיו, וְנִמְצָא שְׁלֵא יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ לְעוֹלָם, כְּגוֹן מִצְוֹת נְתִינַת
שְׂכָר שְׂכִיר בְּיוֹמוֹ, שְׂשֵׁי מִבְּנֵי אָדָם שְׁלֵא יִשְׁכֹּר שְׂכִיר בְּיָמָיו, וְכָל כִּיּוֹצֵא בָּהּ. וְכֹן
מִן הַלְּאוּיוֹן, יֵשׁ קֶצֶת מֵהֵן שְׁלֵא יִתְחַיֵּב עָלֵיהֶן הָאָדָם, כִּי אִם מִרְצוֹנוֹ וְעַל יְדֵי סִבַּת
מַעֲשָׂיו, וּבְהַמְנַעוֹ מֵאוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה לֹא יִהְיֶה עָלָיו חֲטָא וְלֹא יִחְסַר אֵלָיו דְּבָר, כְּגוֹן,
מוֹצִיא שֵׁם רַע, שְׁלֵא יִגְרֹשׁ אֶשְׁתּוֹ לְעוֹלָם, שֶׁהוּא הַגּוֹרֵם עַל עֲצָמוֹ, לְהִתְחַיֵּב בְּלֹאוֹ
הַזֶּה, כִּי הוּא הוֹצִיא שֵׁם רַע, וְכֹן לֹאוֹ דְלֹא תֵאָחֵר בְּנִדְרִים, הוּא גַם כֹּן גּוֹרֵם
אוֹתוֹ, שְׁמִי שְׂיִחַדֵּל לְנִדָּר לֹא יִהְיֶה בּוֹ חֲטָא, וְכֹן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה, וְהֵם בֵּין כָּלֵם
תִּשְׁעָה וְתִשְׁעִים, מֵהֵן שְׁמֹנֶה וְשִׁבְעִים עֲשֶׂה, וְאֶחָד וְעֶשְׂרִים לֹא תַעֲשֶׂה. אֲבָל אוֹתָם
מִצּוֹת שְׂחִיבֵין בְּהֵן כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִבְּלִי שְׂיִתְחַדֵּשׁ בּוֹ סִבָּה בְּעוֹלָם, הֵם בֵּין
כָּלֵם מֵאוֹתִים וְשִׁבְעִים, וְסִימָנָם אֲנִי יִשְׁנֶה וְלִבִּי עִיר. מֵהֵם שְׁמֹנֶה וְאַרְבָּעִים עֲשֶׂה,
וְשְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים וּמֵאוֹתִים לְאוּיוֹן ; וְתִמְצָא כָּל אַחַת בְּסִדֵּר שְׁלֵחַ בְּתוֹךְ הַסִּפֵּר.

וְהַחַיּוֹב שֶׁל אֱלוֹ לַעֲשׂוֹתָן אֵינּוּ בְּכָל עֵת, רַק בְּזִמְנֵים יְדוּעִים מִן הַשָּׁנָה אוֹ מִן
הַיּוֹם, חוּץ מִשְׁשֶׁה מֵהֵן שְׂחִיבֵין תָּמִיד, לֹא יִפְסֹק מֵעַל הָאָדָם אֶפְלוֹ רִגַע בְּכָל יָמָיו,
וְאֵלוֹ הֵם :

א. לְהֵאֲמִין בְּשֵׁם.

ב. שְׁלֵא לְהֵאֲמִין זוֹלָתוֹ.

ג. לְיִחַדּוֹ.

ד. לְאַהֲבָה אוֹתוֹ.

ה. לְיִרְאָה אוֹתוֹ.

ו. שְׁלֵא לְתוֹר אַחַר מַחֲשַׁבֶּת הַלֵּב וּרְאִית הָעֵינַיִם.

סִימָנָם שְׁשׁ עָרֵי מַקְלָט תְּהִיָּנָה :